

[Stauning.]

lades, idet det nemlig ikke synes os ligegyldigt, om denne Forrentning og disse Afdrag tages af den almindelige Indtægt og dermed bliver en Byrde for hele Befolkningen. Vi ønsker Paabudet efterlevet, og da Ministeren ikke selv følger Lovens Ord, har vi hjulpet ham hermed ved nu at fremsætte dette Lovforslag. Synes Ministeren ikke om denne Ordning af Sagen, ja, saa kan han jo under denne Sags Behandling stille Forslag om andre Fremgangsmaader. Men at der skal fremsættes Lovforslag sigtende til paa særlig Maade at skaffe disse Penge, det er fastslaet ved Loven om Landmandsbanken.

Og, som sagt, det er ikke alene det formelle, denne Tilsideættelse af et Lovbud, vi bebjeder Ministeren, det er ogsaa af den reelle Grund, vi ønsker Sagen behandlet, at vi ikke kan erkende nogen som helst Ret til at læsse denne Byrde paa 10—12 Mill. Kr. om Aaret ud over den hele Befolkning. Thi Landmandsbankens Sammenbrud var ikke en Begivenhed, der var fremkaldt af hele Befolkningen, og som den derfor bør gøres ansvarlig for. Landmandsbankens Sammenbrud var Kapitalismens store Skandale, og den Kreds, som samlede sig om Landmandsbanken, og som ikke klarede disse økonomiske Begivenheder, de, der virkelig var ansvarlige, ja, de paaførte Samfundet en Skændsel, som i Grunden er mere end nok, og som ikke ogsaa bør berettige dem til at kunne læsse Byrderne ved denne Skændsel over paa Befolkningen.

De, som fremkaldte dette Sammenbrud, og som havde Ansvaret for, at det ikke i Tide blev afværget, var Folk, som tilhører den Kreds, der har de store Indtægter og de anstændige Formuer, og som desuden ved enhver Lejlighed talte højt om national Ære og Værdighed og Hævdelse. De ansvarlige søgte at dække sig, og det var jo i Virkeligheden uhyre faa Millioner, det lykkedes at presse ud af dem, der virkelig havde Ansvaret i denne Sag. Det rige Selskab, der i sin Tid populært kaldtes „Tafelrunden“, havde utvivlsomt ganske anderledes Midler, hvormed de kunde have dækket, end det lykkedes at fremskaffe. Da det drejede sig om Penge, var de, der holder paa national Ære og Værdighed, ikke saa lette at finde. Finansministeren kender dem jo. Han har jo været sammen med dem, den Gang han udstedte 9. Juli-Erklæringen, han ved, hvem de var, og kender ogsaa de Forhold, som 9. Juli-Erklæringen affødte.

Man læssede ved Loven af 1923 om Statsgarantien for Landmandsbanken den

økonomiske Risiko over paa Staten, og nu er det ved den Ordning, der har fundet Sted, opgjort, hvad man foreløbig anslaar Tabet til, det Tab, der altsaa nødvendiggjorde Optagelsen af Statslaan paa 200 Mill. Kr. Banken er bragt paa Fode, og Banken er Statens Ejendom, og Banken vil naturligvis i de kommende Aar være i Stand til at indtjene betydelige Dele af Tabet. Alene 5 pCt.s Forrentning af Statens Aktiekapital giver dog 2½ Mill. Kr. om Aaret, foruden at Banken vil være i Stand til at foretage betydelige Henlæggelser til Reserver. Jeg siger derfor: Skam faa den, der sælger disse Statsaktier og unddrager Staten den Indtægt, som Staten foreløbig kan regne med ved at bevare Ejendomsretten til Landmandsbanken. Det haaber jeg heller ikke sker. Hvis det sker, er det en saa afgjort statsfjendtlig Handling, at det fortjener den alvorligste Fordømmelse.

Fra dette vender jeg mig til Spørgsmaalet om, hvem der bør betale Laanet. Jeg synes, at nogle mere end andre er prædestinerede dertil. Det er ikke Arbejderne, de havde intet at gøre med „Tafelrunden“, det, der skete, var i høj Grad imod Arbejdernes Villie. Det er heller ikke den store, brede, næringsdrivende Befolkning. Det er heller ikke Bønderne. Alle disse Kredse var tværtimod — i Almindelighed da — fjernt fra den Spekulation og det vilde Liv, som førte til Sammenbrudet. Det var en lille Overklassekreds, der samlede sig om Landmandsbanken. Det var vel de første Par Rangklasser, som i særlig Grad grupperede sig der, og som jo ogsaa er dem, der bedst har Evne til at indlade sig i slige Virksomheder og i det Ansvar, som burde følge med at have med Forvaltningen med andres Penge at gøre.

Da disse Folk jo dog ikke har tilført Landet nogen Art af Ære ved deres Virksomhed, forekommer det mig, at det i det mindste er rimeligt, at de fortrinsvis kommer til at betale. Naar jeg ser paa Navnene fra Vennekredsen eller „Tafelrunden“, som jeg ikke i Dag skal genopfriske ... (*Korsgaard*: Lad os bare faa det alt sammen!). Det ærede Medlem kan jo læse dem op, hvis det passer ham — det har jeg ikke noget imod —, mig passer det altsaa ikke. Men vi erindrer dem tydeligt, baade Godejerne og de andre fornemme Folk, der fylkede sig om Banken og havde et betydeligt Ansvar for denne Bank og for Forløbet af dens Virksomhed. Adskillige af dem var Rigmænd, og det forekommer